

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Informatică
1.3 Departamentul	Departamentul de Informatică
1.4 Domeniul de studii	Informatică
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Informatică/Licențiat în Informatică

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Invatare automata						
2.2 Titularul activităților de curs	CONF. DR. LIVIU CIORTUZ						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. dr. L. Ciortuz, Conf. dr. A. Zălinescu, Conf. dr. A. Ignat						
2.4 An de studiu	III	2.5 Semestru	1	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei*	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					-
Examinări					4
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					56
3.8 Total ore pe semestru					116
3.9 Număr de credite					6

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	Cunoștințe de bază din matematica de liceu (studiul funcțiilor, geometrie elementară), precum și analiză matematică, probabilități și algoritmică din facultate.
4.2 De competențe	

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la curs este recomandată călduros.
5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența la seminar este obligatorie.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe specifice acumulate	C1. Capacitatea de a înțelege, a implementa și utiliza algoritmi de bază din domeniul învățării automate.
Competențe transversale	CT1. Abilitatea de utilizare a instrumentelor matematice (analiză matematică, probabilități și statistică) pentru proiectarea și analiza algoritmilor de bază din învățarea automată. CT2. Capacitatea de a lucra în paradigma „data-driven programming”: explorarea datelor, crearea automată de modele, evaluarea modelelor.

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectiv general	Însușirea conceptelor de bază din domeniul învățării automate; înțelegerea și folosirea unor algoritmi de bază din acest domeniu.
Obiective specifice	O1. Înțelegerea algoritmilor de bază pentru crearea arborilor de decizie (ID3 și AdaBoost), clasificare bayesiană (Bayes Naiv și Bayes Corelat), învățarea bazată pe memorare (k-NN) și clusterizare (clust. ierarhică, K-means și EM/GMM). Aplicarea acestor algoritmi pe seturi relativ mici de date.

8. Conținut

8.1		Metode de predare	Observații (nr. de ore)
1.	Noțiuni introductive de Învățare Automată. Tipuri de algoritmi de învățare automată: clasificare, clusterizare, regresie, ranking, selecția trăsăturilor, sisteme de recomandare.	Expunere	2
2.	Recapitularea noțiunilor fundamentale de probabilități și statistică: evenimente aleatoare, funcție de probabilitate, independența evenimentelor aleatoare; variabile aleatoare (discrete și continue), independența variabilelor aleatoare. Medii și varianțe. Distribuții probabiliste uzuale. Proprietăți de bază.	Expunere	2
3.	Elemente de bază din teoria informației: entropie, entropie condițională, câștig de informație, entropie relativă, cross-entropie. Proprietăți de bază. Arbori de decizie. Algoritm ID3.	Expunere	2

4.	Variante / extensii ale algoritmului ID3. Evaluarea algoritmilor de clasificare: acuratețe, eroarea la antrenare, eroarea la [cross-]validare, precizie, recall etc. Overfitting. Strategii de pruning pentru arbori de decizie.	Expunere	2
5.	Metode ansambliste bazate pe arbori de decizie: Algoritmul AdaBoost.	Expunere	2
6.	Tipuri de ipoteze în învățarea automată: ipoteze ML și ipoteze MAP. Clasificare bayesiană. Algoritmii Bayes Naiv și Bayes Corelat/Optimal.	Expunere	2
7.	Calculul ratei medii a erorii pentru clasificatori de tip bayesian.	Expunere	2
8.	Recapitulare.	Examen parțial	2
9.	Metode de estimare a parametrilor unor distribuții probabiliste: MLE și MAP. Aplicare la distribuția Bernoulli și distribuția gaussiană (cazul uni-variat [vs. cazul multi-variat]).	Expunere	2
10.	Clasificare bayesiană de tip gaussian. Natura separatorului decizional în clasificarea bayesiană. (Legătura dintre clasificarea bayesiană și regresia logistică.)	Expunere	2
11.	Învățare bazată pe memorare. Algoritmul k-NN. Relația dintre rata erorii asimptotice a algoritmului 1-NN și rata erorii algoritmului Bayes Corelat.	Expunere	2
12.	Învățare supervizată (clasificare) vs. învățare nesupervizată (clusterizare). Tipuri de algoritmi de clusterizare. Clusterizare ierarhică aglomerativă și Clusterizare ierarhică divizivă. Tipuri de funcții de similaritate (single-link, complete-link, average-linkage).	Expunere	2
13.	Clusterizare neierarhică cu asignare „hard” a instanțelor la clustere: algoritmul K-means. Monotonie criteriului de „distorsiune” (J) la aplicarea algoritmului K-means.	Expunere	2
14.	Mixturi de distribuții gaussiene (GMM). Algoritmul EM pentru rezolvarea de GMM (clusterizare neierarhică cu asignare „soft” a instanțelor la clustere).	Expunere	2
15.	Recapitulare.	Examen final	2

Bibliografie**Referințe principale:**

- Tom Mitchell. Machine Learning. McGraw Hill. 1997.
- Liviu Ciortuz, Alina Munteanu, Elena Bădărașu. Exerciții de învățare automată. Ediția a II-a (online), Iași, 2019 (www.info.uaic.ro/~ciortuz/ML.ex-book/book-book.25sept2019.pdf)
- Christopher Manning, Heinrich Schütze, Foundations of Statistical Natural Language Processing, MIT Press, 2000.

Referințe suplimentare:

Trevor Hastie, Robert Tibshirani, Jerome Friedman. The Elements of Statistical Learning. Springer, 2009.

8.2	Seminar	Metode de predare	
1.	Sisteme/programe de învățare automată: câteva studii de caz.	Demo-uri	2
2.	Exerciții recapitulative de probabilități și statistică.	Lucru la tabla, lucru individual,	2

		metode interactive, programe demonstrative, teste.	
3.	Exerciții pentru calcularea de entropii, câștiguri de informație, demonstrarea unor proprietăți. Exerciții cu arbori de decizii. Aplicarea algoritmului ID3. Calculul erorilor la antrenare și validare încrucișată cu “metoda leave-one-out”.	Idem	2
4.	Aplicarea algoritmului ID3 folosind attribute numerice continue: exerciții. Aplicarea diverselor strategii posibile de pruning pe arbori de decizie: exerciții.	Idem	2
5.	Aplicarea algoritmilor Bayes Naiv și Bayes Corelat: exerciții.	Idem	2
6.	Exerciții de calcul pentru rata medie a erorilor în clasificarea bayesiană. Legatura dintre algoritmul Bayes Naiv și Regresia Logistică.	Idem	2
7.	Aplicarea algoritmului k-NN: exerciții. [Arbori KD.]	Idem	2
8.	Examen parțial 1.	-	-
9.	Aplicarea algoritmului AdaBoost: exerciții.	Idem	2
10.	Aplicarea algoritmilor de clusterizare ierarhică aglomerativă și divizivă: exerciții.	Idem	2
11.	Aplicarea algoritmului K-means: exerciții.	Idem	2
12.	Proprietăți ale algoritmului K-means: monotonie, convergență etc.	Idem	2
13.	Estimarea parametrilor distribuțiilor probabiliste în sens MLE: exerciții.	Idem	2
14.	Exerciții de aplicare a algoritmului EM/GMM, pentru cazul uni-variat.	Idem	2
15-16	Examen parțial 2.	-	-

Bibliografie:

Liviu Ciortuz, Alina Munteanu, Elena Bădăraș. Exerciții de învățare automată. Ediția a III-a (online), Iași, varianta 2021 (www.info.uaic.ro/~ciortuz/ML.ex-book/editia-2021/ex-book.23sept2021.pdf).

Conținutul disciplinei este coroborat cu tematica concursurilor pentru ocuparea posturilor în companiile IT.

Competențe minimale: Studentul va ști la finalul acestui semestru să aplice o serie de algoritmi de bază din învățarea automată: ID3, AdaBoost, Bayes Naiv, k-NN, algoritmul de clusterizare ierarhica bottom-up, k-Means, EM pentru rezolvare de mixturi de distribuții gaussiene unidimensionale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> - aplicarea corectă a algoritmilor de învățare automată predați, în funcție de diverse cerințe specifice; - calitatea formulării răspunsurilor; - estimarea parametrilor unor distribuții probabiliste; - demonstrarea unor proprietăți teoretice legate de chestiunile de mai sus.	2 examene scrise (sapt. 8 și 15-17).	40% (20 puncte).
10.5 Seminar	<ul style="list-style-type: none"> - estimation of the parameters of some probabilistic distribuții; - proving certain theoretical properties.; - aplicarea concretă a algoritmilor ID3, AdaBoost, Bayes Naiv/Corelat, k-NN, clusterizare ierarhică, K-means și EM/GMM pe dataset-uri didactice; - estimarea parametrilor unor distribuții probabiliste; - demonstrarea unor proprietăți teoretice legate de chestiunile de mai sus; - elaborarea corectă și eficientă a unor implementări cu caracter demonstrativ.	2 teste și o prezentare / tema (plus participare activă) la seminar.	40% (2 x 6 + 8 = 20 puncte).

10.6 Standarde minime de performanță

Pentru promovare trebuie să îndeplinească simultan următoarele criterii:

- Minim 1.5 (din 6) puncte la fiecare din cele două teste de la seminar (T1 și T2);
- Minim 2 (din 8) puncte la tema / prezentarea (plus participarea activă) de la seminar (S);
- Minim 2.5 (din 10) puncte la fiecare cele două examene parțiale (P1 și P2);
- Nota (vezi formula de mai jos): minim 4,5 (după rotunjire: 5).
- Absențele la seminar se penalizează cu câte 0,2 puncte începând de la a doua absență încolo. (Depunctarea se aplică la fiecare jumătate de semestru.)

Nota:

$1/5 \times (10 + \text{punctaje de la seminar} + \text{punctaje de la cele două examene parțiale} - \text{depunctarea pentru absente})$.

Observație: Informații mai detaliate despre desfășurarea acestui curs se găsesc în fișierele <http://profs.info.uaic.ro/~ciortuz/SLIDES/ml0.pdf> (vedeți secțiunea Administrativă) și <http://profs.info.uaic.ro/~ciortuz/what-you-should-know.pdf>.

Data completării
24 septembrie 2021

Titular de curs
Conf. dr. Liviu Ciortuz

Titular de seminar
Conf. dr. Liviu Ciortuz

Data avizării în departament

Director de departament